

מסורת הש"ס

(א) כמזכור כא: גיטין ה: כ"ק ז: כ"ב קיד. סנהדרין לה: (ב) נשמעכם את קול השופר כן אלא ברי"ף ובד"ש[א: (ג) נברכות נט. קדושין ה.א: (ד) סוטה מב., (ה) [סוטה יג.], (ו) [מולין כג.], (ז) לעיל יא., (ח) [ב"ק סה:], (ט) [מלקות רש"א], (י) [וע"ע מוס' כ"ב קיד. ד"ה אצל וד"ה ואין], (י) [ע"י מהרש"א וע"ע במ"ע העמיק זוה"ל ועוד לר"ך להוכיח דעגלתא אקרי שופרות בלא קרן], (י) [נלמן כ:].



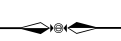
הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אקרו קרן כי קול השופר הס"ד ואכ"ר מה"ד קרן אשכחן דאקרי דכתוב וקרני ראס קרני כל צמר שור הס"ד: (ב) ד"ה שור שהוא כפר ציוס כי לו עו ב"יולד ופר אלו נקרא:



גליון הש"ס

גמ' שפיר קאמ' ר"י. כעין שם פסחים דף מח ע"ב: וזו ולא שנים ושלישה שופר'. ע"י סוטה דף ח ע"ב מד"ה כחצה על שני:



רבינו חננאל

מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינים, דברי ר' טרפון, ר' עקיבא אומר כולן עדים הן ואין עד נעשה דיין. ודחינן כי אמר ר' עקיבא בדיני נפשות ואכל בניעין ראש חודש אפר' ר' עקיבא מודה. יורשמי: ר' הונא הוה חכים שהדי לבר נט, אל בעי מידון קומיה וכפר ביה כול'. ואסיקנא ושרא רב הונא גמיה מן ההוא דינא ואזיל ואסחדי עלוי קומי ב"ד חורין. קדישותו קודם לזמנו או לאחר עיבורי יום אחד, יכול יהא מקודש, ת"ל תקרא אותם אלה הם מועדי. כלומר אם תקרא אותם במונח הן מועדי, ואם לאו אין [אלה] מועדי. קודם לזמנו יום כ"ט לחודש, יכול יהא עיבורי יום י"ב. ביומי דר' ברכיה אישתתקן, אמר לון שמעתין דאתקדש ירחא, ואריכנן ברישיתון וקבלין. **מתני'**, כל השופרות כשירין חוץ משל פרה מפני שהוא קרן. ואמרין שפיר קאמר ר' יוסי לרבנן כל השופרות נקראו קרן. ורבנן כל השופרות נקראו שופרות היובלין ואקרו קרן. של פרה קרן איקרי שופר לא איקרי כר'. מאי שור פר שהוא מפר. כלומר, שור הנולד מפר שהוא חזק אמין בכוחו, לפיכך הוא חזק ושמך מוכתר בששווריים, ולא משור זקן שכבר כחש כחו. קטיגור מלשין רכיל. פירוש סיגור מליץ יושר. פי' חוטא כל יתגאה, אדם שחטא לא יתגאה בכלי

זהב וישמשן לפני ולפנים. קרן של פרה כיון דהוא גילדי גילדי כשנים ושלישה שופרות זה בתוך זה

ראוהו בית דין פרק שלישי ראש השנה

מקלטן נעשין עדים. ויעידו צפני מצריהם לגבי דיני נפשות עדות צעין דכתיב (דברים יז) על פי שנים עדים יומת המת לא יומת וגו': **ומקלטן נעשין דיינים**. אצל המעידים לא ישבו וידונו עמהם

דהראוי להעיד אית ליה לרבי טרפון נעשה דיין אצל עד עכמו לית

מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינין דברי רבי טרפון רבי עקיבא אומר כולן נעשין עדים^(א) ואין עד ״נעשה דיין אפילו תימא רבי עקיבא עד כאן לא קאמר רבי עקיבא התם אלא בדיני נפשות דרחמנא אמר יושפטו העדה והצילו העדה וכיון דחזויהו דקטל נפשא לא מצו חזו ליה זכותא אבל הכא אפילו ר' עקיבא מודה: **מתני'** בכל השופרות כשרים חוץ משל פרה מפני שהוא קרן אמר רבי יוסי והלא כל השופרות נקראו קרן שנאמר וְכָל־בְּמִשּׁוֹךְ־בָּקָרִן הַיּוֹבֵל׃ גַּמְ' שִׁפִּיר קֹאמֵר רַבִּי יוֹסִי וּרְבִנָּן כֹּל הַשּׁוֹפְרוֹת אֲקִירו שופר ואקרו קרן דפרה קרן אקרי שופר לא אקרי דכתיב בַּכּוֹר שׁוּרוֹ הָדָר לוֹ וּקְרָנֵי רָאִם קְרָנָיו וּרִ' יוֹסִי אָמַר לָךְ דַּפְרָה נְמִי אֲקִרִי שופר דכתיב וּתִיטֵב לָהּ 'משור פר אם שור למה פר ואם פר למה שור אלא מאי שור פר משופר ורבנן כדרב מתנה דאמר רב מתנה מאי שור פר שהוא גדול כפר עולא אמר היינו טעמא דרבנן כדרב חסדא דאמר רב חסדא מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה לפי וְשֵׂאִין קַטִּיגּוֹר נַעֲשֶׂה סִנְיגּוֹר וְלֹא וְהָא אִיכָא דָם פֶּר הוֹאִיל וְאַשְׁתַּנִּי אַשְׁתַּנִּי וְהָא אִיכָא אַרְוֹן וּכְפּוֹרֹת וּכְרֹוב חוּמָא בַל יִקְרִיב קֹאמְרִינָן וְהָא אִיכָא כַף וּמַחְתָּה חוּטָא בַל יִתְנַאֵה קֹא אַמְרִינָן וְהָא אִיכָא בְּגָדֵי זָהָב מִבְּחוּץ מִבְּפָנִים קֹא אַמְרִינָן שׁוֹפֵר נְמִי מִבְּחוּץ הוּא כִּיּוֹן דְּלוֹכְרוֹן הוּא כְּכַפָּנִים דְּמִי וְהָא תִנּוּא מִפְּנֵי שְׁהוּא קֶרֶן קֹאמֵר חָדָא דְּמִי קַטִּיגּוֹר נַעֲשֶׂה סִנְיגּוֹר וְעוֹד מִפְּנֵי שְׁהוּא קֶרֶן וּרִ' יוֹסִי אָמַר לָךְ דְּקֹא אַמְרַת אִין קַטִּיגּוֹר נַעֲשֶׂה סִנְיגּוֹר הֲנִי מִיְלִי מִבְּכַפָּנִים וְהָאִי שׁוֹפֵר מִבְּחוּץ הוּא וּדְקֹא אַמְרַת מִפְּנֵי שְׁהוּא קֶרֶן כֹּל הַשּׁוֹפְרוֹת נְמִי אֲקִירו קֶרֶן אַבִּי אָמַר הִינּוּ טַעֲמֵיהוּ דְּרַבְנָן שׁוֹפֵר אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא שְׁנִים וּשְׁלֹשָׁה שׁוֹפְרוֹת וְהָא דַּפְרָה כִּיּוֹן דְּקֹאִי גִילְדֵי גִילְדֵי מִיתְּחִזִּי כְּשִׁנִּים וּשְׁלֹשָׁה שׁוֹפְרוֹת וְהָא תִנּוּא מִפְּנֵי שְׁהוּא קֶרֶן קֹאמֵר חָדָא וְעוֹד קֹאמֵר חָדָא דְּשׁוֹפֵר אַחַד אָמַר רַחֲמָנָא וְלֹא שְׁנִים וּשְׁלֹשָׁה שׁוֹפְרוֹת וְעוֹד מִפְּנֵי שְׁהוּא קֶרֶן וּרְבִי

אחד אמר רחמנא ולא שנים ושלישה שופרות כיון דמחברי אהדדי חד הוא ודקאמרת מפני שהוא קרן כל השופרות נמי אקרו קרן מאי משמע דהאי יובלא לישנא דדכרא הוא דתניא אמר רבי עקיבא כשהלכתי לערביא היו קורין לדכרא יובלא ואמר ר"ע כשהלכתי

לגליא היו קורין לגדה גלמודה^(א) מאי גלמודה גמולה דא מבעלה ואמר ר"ע כשהלכתי לאפריקי היו קורין למעה קשיטה למאי נפקא מינה לפרושי^(ב) מאה קשיטה דאורייתא מאה דנקי אמר רבי כשהלכתי לכרכי הים וְהָיוּ קוֹרִין לְמַכְבִּירָה כִּירָה לְמִאי נִפְקָא מִינָה לְפִירוּשֵׁי וְאִשֶּׁר כְּרִיתִי לִי אָמַר ר"ש בן לקיש כשהלכתי לתחום קן נשרייא היו קורין לכלה גינפי ולתרגול שכוי לכלה גינפי מאי קרא וְיָפָה נוֹף מְשׁוּשׁ כָּל הָאָרֶץ וּלְתַרְנְגוּל שְׁכוּי אָמַר רב יהודה אמר רב ואיבעית אימא ריב"ל מאי קרא מִי שֵׁת בַּטּוּחוֹת חֲכְמָה או מִי נִתָּן לִשְׁכוּי בִּינָה מִי שֵׁת בַּטּוּחוֹת חֲכְמָה אלו בליות או מִי נִתָּן לִשְׁכוּי בִּינָה, אִתְּגַאֲרָא אַתָּא גְּבָרָא לְקַמְיָה אָמַר לִיה

בתחום קן נשרייא קורין לכלה, גינפי. והוא לשון יווני. מי שות בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרגול. מי שות בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרגול.

כו.

דרחמנא אמר ושפטו העדה והצילו העדה. תימה דצפרק אלו הן הגולין (מסות דף יב.) נפקא ליה מנקרא אחרינא דאמר מנין לנסהדרין שראו באחד שהרג את הנפש שאין הורגין אותו עד שיעמוד צב"ד תלמוד לומר עד עמדו לפני העדה למשפט ויש לומר דעיקר דרשה מהתם וקרא דהכל אינטרין דלא יליף מהתם לשאר דיין להנריך צ"ד אחר דשאני התם דאמר רחמנא והצילו העדה ומייהו הוא הדין לענין מכה מצירו כדמוכח צפ' החובל (צ"ק דף יז: וסס) וצעד נעשה דיין יש דיינים חלוקים כמו שפירשנו צפ' צ' דכמוצות (כא: וסס ד"ה הנה) דצעדות החדש דאורייתא עד הרואה הוא דנעשה דיין ובקיום שטרות דרבנן אפילו עד המעיד נעשה דיין וצדיני נפשות אפילו עד הרואה אין נעשה דיין':

חוץ משל פרה. הלא דלא קמני נמי חוץ משל ראס דשל ראס נמי

איקרי קרן דכתי' (דברים לג) וקרני ראס קרניו וכתיב (תהלים כג) ומקרני רמים עניתיני ושמאל אינס חלולים ואינס ראויס לשופר: **והיה במשוך בקרן חובל**. תימה דלא מיייתי קרא דיתחק דכתיב (בראשית כג) כסכן בקרניו ואע"ג דההוא קרא חמיס דה"נ מיייתי לה בגמרא כזור שזרו הדנ לו וקרני ראס קרניו וי"ל דנראה ליה לאתויי האי משוס דכתיב ציה שופר: **אקרו קרן ואקרו שופר**. פירש רש"י אקרו קרן כדאמנן ואקרו שופר דכתיב צמסוך היוצל וכתיב ויהי קול השופר יש מקטין אמאי לא הביא האי קרא דמתנימין צמסוך צקנן היוצל צשמעסם קול השופר להוכיח דכל שופרות אקרו שופר שטות להקשות וקל להצין דלדרכה מהאי קרא מוכח דשופר אקרי קרן ועוד לרין להוכיח דצעלמא ^(א)שופרות אקרו שופר:

חוטא בל יתנאה קאמרינן, וגבי שופר מתנאה נמי צקול תקיעתו: **כיון דלכוון קאתי**. תימה אפוד ומשן נמי לזכרון קאתו דככתיב צקרא וי"ל דהשצטיס זכרון הס: **ולא שנים ושלישה שופרות**. ולא דמי למניח שופר ^(א)צמון שופר דכפירש צקונטרס דעל גלד ראשון אמוסף גלד שני שפת השני צתכליתו של ראשון והקול יוצא דרך כולס:

לגדה גלמודה. ונפקא מינה דלדרשין צסוטה (דף מב.) כי עדת חקף גלמוד (איזו טו): חלוגלוגות

בתחום קן נשרייא קורין לכלה, גינפי. והוא לשון יווני. מי שות בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרגול. מי שות בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרגול.

עין משפט נר מצוה

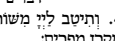
ז א מיי פ"ה מהלכות עדות הלכה ח (והלכה ט) סמך עשין קט טו"ע ח"מ סי' ז טעף ה:

ח ב סמך עשין מז טו"ע ח"מ סי' מקפיו ט"א:



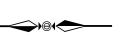
תורה אור השלם

- ושפטו העדה בין המכה ובין גאל הדם על המפשטים האלה: במדבר לה כד
- והיה במשך בקרן היוכל בשמעכם את קול השופר יריעו כל העם תרועה גדולה וקבלה חומת העיר תתהיק ויעלו העם איש גגדו: ירמיהו ה
- בבור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עשנים יגמזו יחזיו אפסי ארץ ודם רבבות אפרים ודם אלפי משוה: דברים יז ה
- ותשב לו משור פר מקרן מפרים: תהלים סט לב
- ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני המור אבי שבם בגאה קשיטה: בראשית לג יט
- אבי השביעני לאמר הנה אנכי מת בקברי אשר ברייתי לי בארץ כנען שמה תקברני ועתה אעלה נא ואקברה את אביו ואשובה: בראשית ג ה
- יפה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירביתי צפון קרית מלך רב: תהלים מח ג
- מי שות בטוחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה: איוב לח לו



מוסף רש"י

ואין עד נעשה דיין. המעיד על הדבר אין נעשה עד דיין בלחות דבר וגם אם ראה את הדבר ועשה עד אין נעשה עליו עד דיין צעדות עכמו אלא אם כן מעידין אחרים צפניו, ונראה צעני דגזירות המכור הוא, דכתיב ועמדו שני האלמים וגו' צעדים המכור מדבר, לפני ה' לפני הארץ, הרי ציון ירביתי קרא דלרין להעיד שנים לפני הדיינין, אצל העדים אינן חוזרין ויושנין וענין (דשברים ב"ב קיד.), שאין קטיגור נעשה סיגור. קטיגור שולא, סיגור חוזה מלך יוסף (חגיגה יג.). כמו גמולה. גדולה, כמו (בראשית כא) ויגמל (טוטה מב.).



מוסף רש"י

ואין עד נעשה דיין. המעיד על הדבר אין נעשה עד דיין בלחות דבר וגם אם ראה את הדבר ועשה עד אין נעשה עליו עד דיין צעדות עכמו אלא אם כן מעידין אחרים צפניו, ונראה צעני דגזירות המכור הוא, דכתיב ועמדו שני האלמים וגו' צעדים המכור מדבר, לפני ה' לפני הארץ, הרי ציון ירביתי קרא דלרין להעיד שנים לפני הדיינין, אצל העדים אינן חוזרין ויושנין וענין (דשברים ב"ב קיד.), שאין קטיגור נעשה סיגור. קטיגור שולא, סיגור חוזה מלך יוסף (חגיגה יג.). כמו גמולה. גדולה, כמו (בראשית כא) ויגמל (טוטה מב.).



רבינו חננאל (רמשיך) בקרן האיל, לפיכך אמר מאי משמע דהאי [אבל] [יובל] דכתיב בהאי קרא איל הוא, שכן בערבייא קורין לאיל יובלא. מאה קשיטה, מאה מנה. שכן באפריקא קורין ולמעה קשיטא. כלח, גינפי. שכן

בתחום קן נשרייא קורין לכלה, גינפי. והוא לשון יווני. מי שות בטוחות חכמה, אלו הכליות. או מי נתן לשכוי בינה, זה תרגול.